

תשובון לשאלון א תשע"ד עצמאי

טוב ומיטיב לאחיו

1. שלושה גורמים לפיתוח שירותי הרפואה היהודיים בירושלים, על פי המאמר ועל פי אחד מן הקטעים הנלווים :
 - א. צפיפות רבה בירושלים שבין החומות עקב גידול האוכלוסייה
 - ב. תנאי תברואה קשים בירושלים והתפרצות של מחלות ומגפות
 - ג. הצורך בשירותי רפואה יהודיים כדי לא להזדקק לנוצרים שניצלו את מתן שירותי הרפואה להפצת הנצרות.

2

דוגמה	צדדים באישיות
הקפיד בקיום מצוות, במטבח בית החולים היו מחלקה לבשר ומחלקה לחלב, ביקש להשתמש בגנרטור בשבת כדי להימנע מחילול שבת, זכה לאמונו של הג"ר יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל.	ירא שמים
הזמין מגרמניה קמח וחילק לנצרכים. את הקמח המשובח מכר ובהכנסות קנה עצים ופחם כדי לחלק לעניים. טיפל חינם בחולים עניים.	בעל חסד
נודע במסירותו לכל שוכב על ערש דווי.	אדם טוב לב
ידע לשוחח בשפות זרות עם הקונסולים הזרים בארץ ישראל, וייצג לפניהם את היישוב היהודי. השיג חנינה בעבור יהודים שנאסרו על ידי הטורקים, ביטל קנסות שהוטלו על היישוב היהודי...	עסקן ושתדלן
העדיף להעסיק בנאים יהודים בעבודות בניית ביה"ח.	דאגה ליהודים

ב. בפסקת הסיום כתוב מידע על ד"ר ולאך, אך משולבת בו גם עמדה אישית.

מידע / עובדות	עמדה
ד"ר ולאך הלך לעולמו בגיל 91 לאחר 65 שנות פעילות.	פעילות מבורכת
נקבר בחצר בית החולים ליד קברו של הגר"י דושינסקי זצוק"ל.	
בהלוייתו השתתפו אלפים מכל שדרות הציבור.	ירושלים כולה אמרה " קדיש " על איש זה.

3. שדה סמנטי בולט שיש לו תפקיד רטורי בקטע – מלחמה שלוש מילים מן השדה הסמנטי – לגיונות, התגייסו, שומרים, להגן הכותב השתמש בשדה סמנטי זה – כדי להדגיש את תופעת הערבות ההדדית ששררה בין תושבי ירושלים.

4. ראוי כיום להחליף את שם בית החולים "שערי צדק" ל"בית החולים ולאך". זוהי דרך להכיר טובה לאדם שהקים את המקום ופעל רבות למען תושבי ירושלים, כך יונצח שמו ויזכר לטובה תמיד. אמנם בחייו קרא לביה"ח בשם השכונה שנבנה בה "שערי צדק" בגלל ענוונתו, אך לאחר מותו נכון וראוי שהמקום יישא את שמו, ולא את שם השכונה ששמה כבר שונה. מלבד זאת, כשבית החולים יישא את שמו יתעניינו אנשים באיש ובפועלו ואולי ידבקו בדרכו.

5. המאמר מאורגן לפי מבנה כרונולוגי. הפסקה החורגת היא פסקה יו"ד הסיבה – התוכן של הפסקה מתקשר לפסקות שקדמו לה. הפסקה מתארת את הסיוע הלא רפואי של ד"ר ולאך ליהודים.

6. התאריך המתאים למודעה הוא שנת תר"ב (1842) ואילך, מכיוון שאז נוסד בית החולים של המיסיון, ומטרת המודעה להרחיק יהודים ממקום זה ומהשפעתו.

ב.

פירושים	ביטויים המוזכרים במודעה
כדי שיתרחקו	למען ייבדלו
הצרה גדלה	פשתה המספחת
ייחשב לו לחטא	לא יינקה מעוון

סיכום ממצג

ע"פ המאמר "טוב ומיטיב לאחיו" מאת פריד והקטע של דוד רוסוף "וזה שער השמים" לומדים על מצב היישוב היהודי בירושלים במאה ה-19. בתקופה זו חלו שינויים דמוגרפיים בירושלים: היישוב היהודי שבין החומות ומחוצה להן גדל במידה ניכרת. כתוצאה מכך גדלה הצפיפות וזו השפיעה על מצב התברואה. בגלל תנאי התברואה הגרועים התפרצו מגפות. גם המצב הכלכלי היה בכי רע. היו עניים רבים שנוקקו למצרכי קיום בסיסיים כמו קמח וכן לשירותי רפואה. על אף העוני והמחסור התמסרו היהודים ללימוד התורה והתעלו בה. והמצב הרוחני היה טוב. הרבנים נאבקו במשכילים ובהשפעת המיסיון ושמרו על קדושת המחנה. גם המצב החברתי היה טוב. ע"פ קטע נלווה 2, הייתה עזרה הדדית ואחוה בין תושבי ירושלים.